

Wystawa i publikacja APŁ o getcie łódzkim na 80. rocznicę likwidacji Litzmannstadt-Getto

W dniu 21 sierpnia 2024 r. w Centrum Dialogu im. Marka Edelmana w Łodzi odbył się wernisaż wystawy „Łódzkie getto w dokumencie i fotografii” oraz spotkanie autorskie dotyczące publikacji „Przełożony Starszeństwa Żydów w Łodzi w latach 1939-1944. Procesy archiwotwórcze”.

Uczestników wydarzenia przywitała Joanna Podolska Dyrektor Centrum Dialogu im. Marka Edelmana w Łodzi oraz Dyrektor Archiwum Państwowego w Łodzi Bartosz Górecki. Następnie kurator wystawy dr Adriana Bryk opowiedziała o ekspozycji, prezentującej wybrane materiały archiwalne związane z funkcjonowaniem getta łódzkiego oraz organizacją administracji żydowskiej. Na wystawie znalazły się ponadto dokumenty związane z procesem wsiedleń do getta w 1941 r. i 1942 r. Żydów z Protektoratu, Włocławka, Kraju Warty oraz Romów, jak również deportacją z getta w 1942 r. m. in. w ramach tzw. „Wielkiej Szpery”, podczas której wywieziono do obozu zagłady w Chełmnie nad Nerem około 15 tys. dzieci, starców, chorych i niezdolnych do pracy.

Następnie podczas spotkania dotyczącego publikacji „Przełożony Starszeństwa Żydów w Łodzi w latach 1939-1944. Procesy archiwotwórcze”, dr Adriana Bryk przybliżyła gościom charakter i zawartość publikacji, poświęconej kancelarii i dokumentacji wytworzonej przez rozbudowane agendy administracji Przełożonego Starszeństwa Żydów. Jak zaznaczyła autorka badaniami objęto materiały archiwalne wytworzone w okresie od powołania Chaima Mordechaja Rumkowskiego na Przełożonego Starszeństwa Żydów do likwidacji getta, czyli od 13 października 1939 r. do 29 sierpnia 1944 r. Podjęte prace pozwoliły na przedstawienie struktur administracji żydowskiej, jej rangi i roli, procesu aktotwórczego, organizacji pracy kancelaryjnej, powstania i obiegu pism w urzędzie, a także tworzenia się jednostek kancelaryjnych oraz w dalszej kolejności registratury.